

Nem megmenteni!

Néhány napja levelet kaptam az „Összefogás az MSZMP megújításáért” mozgalom koordinációs csoportjának aláírásával. Ebben — mint kongresszusi küldöttet — csatlakozásra szólítanak fel, azonban „nem valamiféle platform jegyében, hanem a párt megóvása, a párt gerincének megerősítése érdekében”. Megtudtam még: mozgalmuk az iránta „sokfelől megnyilvánuló szimpátiát” annak köszönheti, hogy következetesen szembeszáll „a néptől és a nemzettől idegen erőekkel”. Teszi mindezt „a realitásokat figyelembe vévő radikális reformok” egy idejű képviselésével. Hogy melyek ezek? „Az Összefogás számára a reform egyet jelent a lehetőségek maximális kihasználásával.” No, ez valóban nem platform, inkább közhelyzet.

A szeptember 25-ei országos lapokból már többet megtudtam. A mozgalom előző napon tartott konferenciáján hosszas, helyeslő taps követett egy kijelentést, mely szerint, az MSZMP-nek „Berecz János, Barabás János kell vezetőknek! Nem kell viszont Nyers Rezső, Pozsgay Imre, Németh Miklós, Szűrös Mátyás és Horn Gyula!” Berecz János sem kívánt „összefogni” az említettekkel. Hagyjuk a neveket! — mondta csupán sejtelmesen. Mindenki értse, ahogy akarja. Inkább arról beszélt, hogy van, amiről le kell mondani, és van, amitől el kell határolódnunk. Számomra ez is tanulságos. Lemondani (netán fájó szívvel?) a bolshevik típusú pártokról, a proletárdiktatúráról, és a fenyegető fellépésekről kell. Elhatárolódnunk viszont (mert nyilván ez a „fő veszély”) a pártot az anarchiába süllyesztőkötől, a reformanarchiától.

Végül, ki is mondják: az Összefogás új stratégiát követ. Korábban a reformszárny ún. „realista” vonulatával kívántak együttműködni, mostantól a párt baloldalának a szövetségét keresik. Így persze, megoldódna a „kaderhiány” is. Barabás és Berecz mellé rögtön odaállhat Ribánszky és Antoniewicz, meg a puccsista fúrjentyész. Kész az elnökség, tagság is kerülne valahogy: a párt meg van mentve... Hát ez sem platform, de legalább tiszta beszéd.

Ezek után, még inkább tudom: ezt az MSZMP-t nem akarom megmenteni. Nem is lehet. Mai formájában és tartalmával ellentmond a politika törvényeinek. Meggyőződésem, hogy hamis a „platformok-föltöltés” sugalló ideológia. Idejét múlt politikai dilettantizmus a párton belüli „kétfrontos harc”, az „arany közepűt”, a szélsőségektől való megszabadulás stratégiája. Hatalomátmentő taktikaként — úgy látszik — még eladható, de a régi, rossz reflexekre épít, és sehová nem, jobban mondva: a semmibe vezet.

Számomra az egyetlen elfogadható lehetőség egy új párt megteremtése. Ez persze nem „csak” másik nevet, másik programot, szervezeti szabályzatot, pártstruktúrát, vezetést jelent. A párt új minősége ezek tartalmán múlik.

Néhány hónapja Grósz Károly azt mondta, ő még nem látott olyan pártot, amelyik választások előtt kemény vitákat folytat, amelyik a párton belüli irányzatok elkülönülését és megmérkőzését, és nem ezek összefogását szorgalmazza. Igaza lenne, ha az MSZMP egy párt volna. Ha ezek az irányzatok azonos politikai értékek elfogadása mellett vélekednének másként egyes részterületekben. Ha egyáltalán egy nyelvet beszélnének. Nálunk azonban nem erről van szó.

Vegyünk egy példát. Jelenleg az MSZMP-ben vannak olyanok, akik számára a proletárdiktatúra, a munkásosztály (sosemvoit) hatalma, az ellenzék felszámolása, az egypártrendszer, a kommunista párt alkotmányban rögzített vezető szerepe egy kívánatos politikai rendszer alappillérei. Mások — mint láttuk — minderről „lemondanak”. A többpártrendszeren, szabad választásokon nyugvó parlamenti demokrácia létrejöttét vereségtudattal élik meg, ám szükséges rosszként elfogadják. S vannak olyanok is — magam is ide tartozom —, akik ezeket a változásokat nem tegnap óta igenlik. Aki számára világos: egy érdektagolt társadalom adekvát politikai mozgásformája a plurális demokrácia. Amely nem elutasítandó, nem eltűnendő, hanem érték. Egy bulóidali-szocialista pártnak nem elene, hanem benne kell politizálnia.

És ez csak egyetlen példa volt. Ugyanígy részletezhetném a piacról, a tulajdonról, az elosztásról, az erőszak alkalmazhatóságáról, nemzetközi kapcsolatainkról, a pártdemokráciáról stb., a párton belül élő, és egymásnak homlokegyenest ellentétes nézeteket. Természetesen, ezek egyikéről sem állítom: nincs helye a Nap alatt. De nem ugyanabban a pártban. Ezeket nem lehet összemazgatni, sem a választásokra hivatkozva, sem a párt „megmentése” érdekében. Az állampolgár ugyanis szereti tudni, melyik pártra szavaz, a párttag meg, hogy melyiknek a tagja. Éppen ezért kell elkülöníteni és egyértelműen megfogalmazni a politikai értékeket. S a kongresszus döntson, melyik értékrendet fogadja el.

És ezután kezdődhet az új párt megszerveződésének legalább ilyen fontos szakasza: a tagok egyéni döntései, saját lelkiismeretük alapján viszonyulnak küldöttük kollektív döntéséhez. Így — a részterületekben megmaradó, és gyaníthatóan állandóan újratermelődő véleménykülönbségek ellenére — megteremtődik egy elvi síkon megalapozott szolidaritás, s nem a választások előtti pánik, meg a párt-szét-esésének réme tereli ideig-óráig egyúvó a tagságot.

Kovács László

Kapnak-e, akik adnak — a nővérek

„Hang azoknak, akik túl gyengék”

Rendezik, rendezgetik, mármint az egészségügyi bérét. A sorozat tavaly októberben indult, amikor is az ún. hiányszakmában tevékenykedő szakdolgozók fizetése emelkedett személyenként 1500-2500 forinttal. Következő állomásként az idén januártól az ügyeleti készletdíj növekedett, de ez nem érintette a három műszakban dolgozó ápolónőket. A legutóbbi nekifutás-kor akár örvezhettek is volna a nővérek: július 1-jétől ugyanis az egyetemi intézetekben dolgozó 869 ápolónő mindegyike átlag 2000 forinttal nagyobb összeget olvashat fizetési sálgáján. A főiskolát végzett, vezető beosztásúaknak meg talán eddigi munkás éveik alatt összesen nem volt részük ekkora fizetésemelésben: 3000 forintot kaptak. Emellett szabad rendelkezésű kerettel is gazdálkodhatott az egyetem a minisztérium jóvoltából.

Hogy elégedettséget szült-e ez a sok, hirtelen jött intézkedés itt Szege-den? Úgy tűnik a beszélge-

Mint ismeretes, szeptember 26-án, Budapesten tüntettek a nővérek a Szociális- és Egészségügyi Minisztérium előtt, ahol hangot adtak elégedetlenségüknek: sokallják a megkövetelt túlmunkát, és kevesellik az érte kapott járandóságot. Hogy Szege-den, ebben a fekvőbeteg-intézetekben bővelkedő városban milyen a nővérek hangulata a legutóbbi bérrendezés óta, azt igyekeztem megtudni a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemen. Beszélgető partnereim voltak: Mészáros Imre bér- és munkaügyi főosztály-vezető, Szűcsné Bereczky Éva munkaügyi osztály-vezető, Csanádi Lajosné egyetemi főnővér és három intézetvezető főnővér: Tápai Károlyné, Nyíri Sándorné és Nagy Jánosné.

tés tapasztalatai alapján nem. Mert ahogy igaz: kétszer ad, ki gyorsan ad, igaz ennek a fordítottja is. Régi adósságát igyekszik pótolni most a kormányzat, de olyan alacsony szinten lévő javadalmakhoz csordogálnak most a forintok, hogy azok csak cseppek a dolgozókra zúduló áremelkedések, adórendelkezések tengeréhez képest. Különösen igaz ez Szege-den, ahol az egészségügyben már eleve 30 százalékkal alacsonyabb volt az alapbér, mint Pesten, ahol most mégis tüntettek...

tot sikerült megnyerniük, négyen viszont így is a nőgyógyászati klinikát választották. Mint megtudtam, presztizskérdés is ez, nemcsak anyagi állítólag szebben csengő szó a köztudatban, ha valaki szülésznő... A régi, megbízható nővér itt is hátrányos helyzetbe kerül az ifjúval szemben. Noha, korábbi 8 ezer forintját 4 ezerrel pótolták, az adó, az SZTK érzékenyebben érinti, mint a pályakezdőt. Panaszkodott a főnővér, hogy egyre nehezebb beosztást készítenie, senki nem akar túlórázni, az adórendszer kifejezetten visszatartja ettől az embereket. Előfordult az is, hogy üzenetek a munkaügyről, álljon meg a menet: az egyik nővér fél esztendő alatt kimerítette az egészséves keretet. Márpedig adó, bürokrácia, mind nem érdekli a be-

teget, ő gyógyulni akar, s ehhez lelkiismeretesen el kell látni. Ilyenformán a gyógyító munka és a gyógyulás ellen hat, hogy minél többet tejesít egy nővér, minél többet keres papíron, annál nagyobb az adókulcs.

Az I-es számú belgyógyászati klinikán dolgozó nővérek úgy látják: ha pesti kollégáikkal vetik össze magukat, s a 17 százalékos árszínvonal-emelkedést beszámítják: béremelésről itt kár beszélni is. Talán „szinttentársról”. A létszámhiányból adódó kérevelik azonosak a többi intézetben dolgozókéval, ám mindezt tetézik a munkájuk jellegéből adódó különbségek. Minden manuális szakma — a sebészet, szülészet — vonzóbb, mert több sikerélmény éri ott az ápolókat is. A szenvedő beteg általában mosolyogva, gyógyulva távozik, míg a belgyógyászaton nincsenek ilyen látványos eredmények: sok a szociális probléma, nem egyszer nyomasztó a légkör. A gyöngé, 80 éves beteg napi ápolása a törvényszerű végkifejlet tudatával — és gyakorlati teendőivel — bizony nem lélekemelő munka, belefásul a legjobb nővérke is. A főnővér indokoltan tartaná, ha a belgyógyászatot is fölvennék a kiemelt szakmák listájára.

Hangulatjelentés

A főnővérek szerint, Szege-den, az ápolónők hangulata a társadalmi hangulattal azonos. A túlóra, a műszakpótlék, az ügyelet plusz energiájukat emésztí föl, az érte kapott pénz túlnyomó részét azonban az adó visszaveszi. „Jó, ha a túlhajtott munka után minuszba nem kerülünk.”

Hogy miért van szükség a pluszmunkára? Az egészségügyben járatosak tudják: örök gond a szakképzettség hiánya: helyettük is dolgozniuk kell azoknak, akik három műszakban „húzzák az ígát”.

Az igazság az, hogy azért mindenki örült a 2000 forintnak. Így az üres állásokra is 5000 forintos segédápolókat tudtak fölvenni például az idegsebészeti klinikán. A feszültséget okozó igazságtalanság azonban az, hogy a 15-20 éve dolgozó, szakképzett ápolónő 6600 forintjára kapta a kétezeret, ugyanakkor a kezdő, 17 éves kislány is

6000-ért vállal munkát. Az, akinek egyelőre csak általános ápolónői képesítése van, és semmi gyakorlata. Úgy tűnik, akiknek okuk van az elégedettségre, azok a kezdők. Az idősek továbbra is igen áldozatos munkát végeznek. Kevés a szakképzett ember: egy műszakba most egy nővér jut. Hiába alkalmaztak most 20 új ápolót, az új klinikai tömbben, az összesen 192 ágyas idegsebészeten, traumatológián és ortopédián, ez a létszám csak töredéke a szükségesnek. Jelenleg a túlrésztartóig túlterheltek itt a nővérek: minden második nap baleseti fölvétele a klinika, mindhárom szakma műtétes, a betegápolás rengeteg erőt főlemeszt, de fárasztó az operáltak állandó felelősségteljes megfigyelése is.

Az aneszteziológiai és intenzív terápiás intézet kiemelt terület, ott 6250 forintért alkalmaztak kezdőket. A 12 jelentkezőből ha-

Hogy pályán maradjanak...

A beszélgetésen résztvevő szakemberek mindegyike egyetértett abban: javadalmazásban is különbséget kellene tenni a kevésbé megterhelő, és a nehéz, több stresszt igénylő szakmák között. A szege-di nővérek rossz közérzetét nagyban javítaná, ha a három műszak megterhelését nővérszállás helyett garzonlakásokban pihenhetnék ki a még család nélküli nők! Talán akkor vonzóbb is lenne ez a pálya, nem lenne annyi szakképzett ápolónői státusz üres, mint ma.

Ahhoz persze, hogy a jó szakemberek ott is maradjanak, a nővérek jelenlegi

pályaelhagyásának két fő okát: az alacsony bérezést, és a társadalmi megbecsülés hiányát ki kellene iktatni. Nem is lenne szerénytelen ez a kérés, ha a híres ápolónő, Virginia Henderson megfogalmazása szerint, mindezt „ő átmenetileg az öntudatán kívül lévő tudata, az élet szerete- te az öngyilkos számára, a lába az amputáltnak, a szeme a frissen megvakultnak, a mozgás eszköze a csecsemőnek, tudás és bizalom a fiatal anyának, a hang azok számára, akik túl gyengék...”

Chikán Agnes

Pályacsúccsal nyerték a Pick Kupát

Szombaton este rendezték Szege-den belvárosában a már hagyományos Pick Kupa utcai futóversenyt. Az előzetes nevezések során sokkal többen jelentkeztek, mint tavaly. A színvonal ugyan nem túl magas, hiszen az atléták már leszálló ágban vannak, vége a versenyzőszaknak. Örömteli azonban, hogy a férfiaknál új pályacsúcs született az újpesti Sággy jóvoltából. A nőknél leggyorsabbnak Visnyei (Szege-di VSE) bizonyult. Részletes számolókat a 7. oldalon olvashatják.

